

IFS - Erfaringer fra andre kommuner

Offentliggjort: 25.04.2014

Der er mange forskellige måder at organisere idræt på i socialpsykiatrien. Her kan du se helt konkret hvordan tre forskellige kommuner har valgt at organisere og hvilke resultater det har givet. Fælles for alle tre kommuner er, at de prioriterer at have en medarbejder, som har viden om idræt og har afsat arbejdstid til området. De tre eksempler understreger samtidigt, hvor forskelligt området kan gribes an. Gennem de forskellige abonnementspakker stiller DAI sig gerne til rådighed med sparring om, hvordan netop jeres kommune bedst griber idrætten an i socialpsykiatrien.

Slagelse kommune - satser på inklusion

I maj 2012 begyndte Slagelse Kommune at satse intensivt på fysisk aktivitet i socialpsykiatrien som rehabilitering. Til dels fordi overfølelsen på området er markant, men også fordi idrætten kan støtte den enkeltes recovery. Projektet "Bevægelse, krop og sind" blev startet, og en idrætskoordinator blev ansat til at sikre en sammenhængende indsats i kommunen og støtte IFS-foreningen IF Trelleborg.

Slagelse Kommune tænker meget i inklusion og har derfor i tillæg til IFS-foreningen fået samarbejder op at stå med både den lokale bordtennisklub og den lokale skydeklub.

Derudover samarbejdes der med en fritidsordning, hvor foreningen afholder deres klubaftener. Hensigten er, at civilsamfundet så vidt muligt bliver inddraget i alle de aktiviteter, hvor det er muligt, for at undgå at socialpsykiatrien bliver et reservat.

Udover IF Trelleborg har Slagelse også forskellige andre tilbud om fysisk aktivitet til mennesker med psykiske vanskeligheder. Socialpsykiatrien har blandt andet indkøbt, hvad der svarer til 42 fitnessmedlemskaber til en række centre. Her er erfaringerne, at især de unge gerne vil dyrke fitness, og at de ofte aftaler at træne sammen og på den måde får et netværk. Ordningen bliver brugt meget, og det har været nødvendigt at købe flere medlemskaber for at alle kunne være med.

Bevægelsesambassadører trækker borgere til

Projekt Bevægelse, krop og sind er et samarbejde mellem Slagelse, Ringsted og Sorø kommune samt Region Sjælland. En del af projektets mål var at få kickstartet fysisk aktivitet i socialpsykiatrien i kommunen. En af de største barrierer for dette var, at der var begrænset kendskab til idrætsstilbuddene i kommunen, og derfor har idrætskoordinatoren arbejdet meget med det område. Kommunen har derudover sikret, at en række medarbejdere i socialpsykiatrien er blevet uddannet som såkaldte bevægelsesambassadører - en uddannelse på seks hele dage. Medarbejdere har her fået redskaber til at motivere borgerne til fysisk aktivitet.

Derudover bakker ledelsen aktivt op om idrætskoordinatoren, som har fået ressourcer og meget frie rammer til at tage initiativer og til at inddrage andre medarbejdere i aktiviteter. Idrætskoordinatoren har været med til at arrangere inspirationsdage og fælles aktivitetsdage. Noget som alt sammen har været med til at få budskabet om idrætsforeningen ud, at skabe fokus omkring bevægelse og understøtte processen omkring at forankre fysisk aktivitet i socialpsykiatrien. I kommunen anses fysisk aktivitet nu for at være en kerneydelse i socialpsykiatrien og tages lige så seriøst som andre indsats.

Fakta

Forening

IF Trelleborg har eksisteret i en del år, men havde ved satsningens start kun otte betalende medlemmer. Her små to år senere er foreningen nået op på mere end 50 medlemmer. Der dyrkes blandt andet badminton, yoga og skydning. Idrætskoordinatoren, medlemmerne og ansatte i socialpsykiatrien varetager instruktørrollerne på de forskellige hold.

Organisering og økonomi

Der er ansat en idrætskoordinator cirka 32 timer om ugen i socialpsykiatrien.

Dem bruger hun dels til at hjælpe IFS-foreningen, hvor hun er instruktør og dels til at understøtte andre former for fysisk aktivitet i socialpsykiatrien. Idrætskoordinatoren koster cirka 370.000 kr. om året, mens der afholdes aktiviteter for 200.000 kr. Personalet i socialpsykiatrien får timer til at hjælpe med idrætten til et beløb, som cirka svarer til 630.000 kr. Derudover koster projektlederen i Krop, sind og bevægelse cirka 670.000 kr. om året, som betales af projektet.

Resultater

Der har været massiv medlemsfremgang i IFS-foreningen. Foreningen har oplevet medlemmer komme over i ordinære tilbud som den lokale løbeklub, badmintonklub og fitnesscenter. Samtidigt er det lykket at etablere samarbejder, så en del af træningen i IF Trelleborg foregår i ordinære foreninger. Udover foreningen er der generelt kommet mere fokus på bevægelse i socialpsykiatrien, bl.a. gennem fitnessmedlemskaberne, som er populære, men også ude i de enkelte socialpsykiatriske tilbud.

Frederikshavn kommune - har fået fat i de unge

I Frederikshavn Kommune blev det i 2007 besluttet at satse på fysisk aktivitet som en integreret del af socialpsykiatrien. Det gjorde kommunen, fordi socialpsykiatrien var udfordret på sundheden, og fordi forskning viste, at fysisk aktivitet kan hjælpe borgerne til generelt at få det bedre. Der blev derfor ansat en idrætskoordinator i 2008 i Projekt Idræt for sindslidende, hvor én af opgaverne var at understøtte IFS-foreningen Mob Din Krop.

Et af de områder, hvor Frederikshavn Kommune især har haft succes er i forhold til unge mennesker, som ofte er en svær målgruppe at få ind i IFS-foreningerne. Ved slutningen af 2013 var der 18 unge, som brugte foreningen, selvom ikke alle kom hver gang. Opskriften på at nå de unge har været:

- Et lukket hold kun for unge
- En sportsgren (boksetræning), som ikke kræver de store tekniske kompetencer, så alle kan være med
- Et ungeteam i kommunen har hjulpet med markedsføring og transport
- En indsats på tværs af kommunens forvaltninger
- Et godt samarbejde med et lokalt sportscenter
- En dygtig instruktør, som selv har psykiske vanskeligheder, og som de unge ser op til
- En aktiv idrætskoordinator

I Frederikshavn slås de med store afstande i kommunen, som let kan blive en uoverkommelig barriere for idrætsforeningens medlemmer. Det har de taget højde for ved at have aktiviteter i de tre byer, hvor der også er psykiatriske tilbud. Derudover er der et godt samarbejde med en ny mentorordning i kommunen, hvor mentorerne hjælper med transporten frem og tilbage fra idrætstilbuddene.

Samarbejder om borgerne i kommunen

En af idrætskoordinatorens vigtigste opgaver er at skabe kendskab til og opmærksomhed om de tilbud, der er i socialpsykiatrien. I Frederikshavn har koordinatoren fået skabt et stort netværk, som han hele tiden holder opdateret på mail og telefon om muligheder og nye initiativer på området.

Idrætskoordinatoren har rent praktisk kontorplads i et af kommunens sundhedscentre. På den måde hjælper idrætskoordinatoren og de øvrige ansatte hinanden med at få kunder i butikken. Hvis idrætskoordinatoren bliver opmærksom på borgere, som fx har fået KOL eller diabetes, så guider han dem videre til sine kollegaer. Og omvendt så sender de andre ansatte også folk over til idrætsforeningen, hvis de møder borgere med psykiske vanskeligheder.

Fakta

Forening

Mob Din Krop har 45 medlemmer og fem institutionsmedlemskaber, som fx bosteder kan bruge, når der kommer nye borgere ind. Foreningen udbyder blandt andet fodbold, mountainbike, svømning, badminton, floorball og indendørs curling, og har aktiviteter i de tre største byer i kommunen.

Organisering og økonomi

Der er ansat en idrætskoordinator i Sundhedsfremme og Forebyggelse, som deler sin tid mellem socialpsykiatrien og handicapområdet. Stillingen koster cirka 450.000 kr. om året. Herudover deltager personale fra eksempelvis bosteder som instruktører i foreningen, ligesom 10 medlemmer, der har været på instruktørkursus i DAI, også selv står for en del af aktiviteterne. Personalet kan ligeledes bruge deres arbejdstid på at følge brugere til større arrangementer, eksempelvis Idrætsfestivalen i Vejle – men timeantallet er ikke umiddelbart muligt at opgøre i kroner og ører. Kommunen har oprettet et "Handicappens fællesråd", som i 2013 gav cirka 55.000 kr. til foreningen til indkøb af bl.a. rekvisitter m.m., og endelig kan idrætskoordinatoren frit gøre brug af sundhedscentrenes træningsfaciliteter i sit arbejde.

Resultater

En række medlemmer er begyndt at dyrke fodbold, ishockey, floorball og fitness i ordinære foreninger. Et par medlemmer har været nødt til at stoppe helt som instruktører i foreningen, fordi de har fået et 37 timers arbejde, godt hjulpet på vej af de kompetencer, som de har erhvervet i idrætten.

Frederikssund kommune - én selvstændig kasse

I Frederikssund Kommune besluttede det politiske sundhedsudvalg i 2009 en handicap- og psykiatriplan, der prioriterer fysisk aktivitet som et indsatsområde. Det blev gjort med fokus på det gode liv gennem idrætten, og fordi idrættens aktiviteter kunne anvendes som forebyggende og sundhedsfremmende initiativer i den socialpsykiatriske indsats.

En idrætskonsulent, som deles med handicapområdet, er omdrejningspunktet i indsatsen. Medarbejdertimerne er finansieret gennem Undervisningscenter Frederikssund, der har et selvstændigt budget. Centret blev etableret i 2009 som et led i kommunens psykiatriplan.

Området har haft glæde af kommunalpolitikernes opmærksomhed på idrætten, og det kan helt konkret ses i stor søgning til idrættens aktiviteter og tilfredse borgere. Idrætskonsulenten har sikret partnerskabsaftaler med en række lokale foreninger som golfklubben, floorballklubben og håndboldklubben og er i det hele taget meget positivt overrasket over, hvor godt der bliver taget mod initiativerne ude i de ordinære foreninger. Kommunen har en ordning, hvor de betaler ordinære idrætsforeninger op til 25.000 kr. pr. år for at tilrettelægge og koordinere idrætsstilbud til IFS-medlemmerne. Derudover arbejder idrætskonsulenten også løbende på at gøre kommunens andre idrætslige tilbud attraktive for mennesker med psykiske vanskeligheder.

Fokus på idræt i ansættelserne

Et andet helt centralt element er, at motivere medarbejderne i socialpsykiatrien til at motivere brugerne.

Idrætskonsulenten kan ikke selv nå rundt til alle ca. 500 brugere,

så derfor er det helt centralt at få de medarbejdere, der er tættest på borgerne til også at engagere sig i idrætten. I Frederikssund har man gjort det ved at udpege medarbejdere som nøglepersoner for idrætten, temadage og ved at introducere nye medarbejdere for mulighederne i kommunen.

I ansættelsessamtalerne i socialpsykiatrien tænker man idræt ind. Ikke at ansøgerne skal løbe 5 km 23 på tid, men der bliver spurgt ind til ens egen idrætsstatus ved samtalerne. Det er med til at sikre, at der ansættes medarbejdere, der er engagerede og kan se værdi i idrætten. Erfaringen viser, at hvis medarbejderne også selv finder glæde og inspiration i idrætten, er det langt nemmere at motivere andre til idræt.

Fakta

Forening

IF Vikingerne er grundlagt i 1998, har knap 140 medlemmer og udbyder blandt andet golf, svømning, floorball, boldspil og sejlads. Der tilbydes idræt alle ugens dage. Deltages i både nationale og internationale idrætsarrangementer, samt idrætsevents i både ind og udland.

Organisering og økonomi

Foreningen får støtte gennem medarbejdertimer fra Undervisningscenter

Frederikssund, hvorfra én idrætskonsulent og tre instruktører deltager i og hjælper med at organisere foreningens aktiviteter. Idrætskonsulenten fungerer som bindeled mellem de forskellige forvaltningsenheders involvering med målgruppen (dagtilbud, boformer, beskæftigelsestilbud, støttecentre og specialundervisning) og IFS-foreningen.

Budgettet for Undervisningscenter Frederikssund er på 1,8 millioner kroner, hvoraf idræt til socialpsykiatrien udgør

kr. 650.000 (lønudgift til konsulent, instruktører, aktivitets-, kursus- og uddannelsesbudget samt befordringsgodtgørelse). IFS-foreningen trækker kun på en del af centrets ressourcer, som ellers går til idræt for udviklingshandicap (udviklingshæmmede), kompenserende og hensyntagende specialundervisning samt undervisningstilbud til socialpsykiatriens målgruppe.

Resultater

En stor stigning i medlemstallet siden 2009. Medlemstallet er gået fra cirka 60 til nu knap 140 medlemmer. En række borgere, som ellers var inaktive er kommet i klar bedring gennem fysisk aktivitet ligesom en del medlemmer af idrætsforeningen er kommet videre og ud på arbejdsmarkedet, herudover ses et markant fald i indlæggelser på psykiatrisk afd. og besparelser for færdigbehandlede patienter (ventepenge).